

And now for something completely different

Welkom het zesdaagse do-it-yourself Cirque du Soleil van 29.000 man in een Mad Max decor, georkestreerd door een fascinerend Amerikaanse maatschappelijke denker.

De dag begint op Burning Man pas echt tegen half vier 's middags, eerder is het gewoon te heet. Je bevindt je dan ook op een eindeloze zandvlakte, een uitgedroogd meer in de Black Rock woestijn van Nevada. Het wordt hier gerust 40 graden overdag, 's nachts kan het kwik dan weer dalen tot beneden het vriespunt. Ik had het geluk die uren in het comfort van een Camping Car of Recreational Vehicle (RV) te kunnen doorbrengen, met airco en al. Je doet de deur open: een intense, droge hitte slaat je in het gezicht. Aan de staalblauwe hemel staat een meedogenloze zon die keihard weerspiegelt op het gele, verkorste zand. Even acclimatiseren; schoenen aan, waarvan de kleur onherkenbaar is onder het zand. De fiets op, een mountainbike, grijs van het zand. Fiets terug af: water vergeten. ALTIJD water meenemen. Om je heen de tenten en wagens van je burens. Je fietst naar één van de wegen van het terrein. Dezelfde zandvlakte, afgebakend door een paar vlaggetjes. De weg vormt een zachte bocht van wel zes kilometer lang, in een wijde boog rond het centrale punt van het terrein: het standbeeld van The Man. Terwijl je rondfietst ontdek je de wondere wereld van Burning Man.

Een goede helft van de mensen die je tegenkomt zijn op de meest vreemdsoortige manier gekleed, of in het geheel niet. Om er één uit te pikken: de spiernaakte, rondbuikige, knalgroen geverfde vent met oranje pruik en wit-rood gestreepte sokken. Je kruist op de wegen ook een aantal *mutant vehicles*, tot de meest verrassende objecten omgevormde vervoermiddelen, van golfcarts tot bussen. Zo moet je even opzij voor het tropisch eiland, de schedel op wielen, de grote doorzichtige plastic waterzak met ondergedompelde duiker. Aan de rand van de weg liggen de attracties. Ook daar vind je de breedste waaiers aan hersenspinsels die je je kan indenken.. Zo rij je voorbij de *human carcass wash* naar de chill-out tent met oergezellige zetels en relaxte muziek. Aan de overkant van de straat wordt in een lange, met gras bedekte tent een zeildoek met veel toewijding vochtig gehouden. U kan er aan de wedstrijd kunstbuikglijden deelnemen. Even verder een enorme afrijst uit gietijzer (van een groep uit Detroit), op de hoek een grote bar met tabletop-dansruimte. Burning Man is een vuurwerk van creativiteit zonder inhibities. Een soort *laid-back* kruising van Monthy Python, Salvador Dali, Jheronimus Bosch, Hustler en de Aalsterse Voil Jeanetten.

Geleidelijk fiets je naar de binnenste ringweg toe, de Esplanade. Daar vind je de grootste attracties. Aan de binnenkant van de immense boog ligt de *Playa*, een zandvlakte doorspekt met kunstobjecten. Zo ligt er op deze immense zandvlakte opeens een grasveld van een paar honderd vierkante meter, versierd met sculpturen gemaakt uit metalen plaatwerk. Even verder de *body paint* fabriek, waar iedereen zich in een mooie

diepe kleur kan laten verven. Op de Playa kan je de grootste *mutant vehicles* bewonderen, zoals de witte walvis en de twee piratenschepen. Alle drie zijn ze in hout en doek rond een autobus gebouwd, 's avonds fungeren ze als busdienst op de Playa. De Playa loopt nog een aantal kilometer verder, tot aan de oranje afsluiting. Daarachter de eindeloze vlakte van Black Rock Desert. Totale leegte zo ver het oog reikt.

In het midden van de Playa staat het standbeeld van The Man. The Man is een gestileerd houten beeld van een rechtopstaand man, gemonteerd op een vuurtoren. Je kan de toren op. Het is het moment om even in stilte laten inwerken wat je exact aan het meemaken bent. In je onmiddellijke buurt de vreemdste collectie van mensen, die even sterk onder de indruk zijn als jezelf. Rondom heen voertuigen en kunstobjecten van de vreemdste pluimage. Op een paar kilometer afstand de lage bebouwing van het kamp, erboven een mist van zand die oplicht in de lage zon. Erachter, de eindeloze vlakte van de vallei. Rondom de bergkam van een paar honderd meter hoogte. Magisch.

In dit spervuur van belevingen zou je bijna uit het oog verliezen hoe fascinerend het ganse concept van Burning Man wel is. De plaats alleen al. Je bevindt je in wat op dat moment de zevende grootste stad van Nevada is. Ze wordt uit het niets opgebouwd in een echt *middle of nowhere*, gaat gedurende zes dagen totaal uit de bol en verdwijnt dan weer helemaal, tot het laatste peukje toe, van de planeet. De layout van de stad is indrukwekkend in zijn harmonie, zoals je merkt op het planetje; De London Observer beschreef de stad terecht als een *'beautifully zoned tentopolis designed with a precision of which the Renaissance city state idealists would approve.'*

Niet alleen de stad doet denken aan de Renaissance. Je kan Larry Harvey, de bedenker en het hoofd van de Burning Man organisatie, gerust als een Renaissance-man beschouwen. Je vindt zijn geschriften op de erg informatieve www.burningman.com website. Voor Harvey is Burning Man geen vrijblijvend amusement. Het is een politiek statement, een scherpe kritiek op de hedendaagse Amerikaanse samenleving. Hij is niet mals voor het Amerika van vandaag: *'a nation of poseurs caught in a great national seance.'* Wat hem in het bijzonder verontrust is de vernietiging van het sociale kapitaal, van het netwerk aan informele contacten, familiaal zowel als sociaal, dat een wereld leefbaar houdt. De verzuring van de maatschappij door de vereenzaming achter een televiseset, gedrongen in een lifestyle uitgevonden door handige marketingjongens. Ook in België kunnen we ervan meespreken.. *'It's not a life that's lived or shared, but an imitation of life, a kind of commercial for self.'* Burning Man wil een antigif zijn voor deze vermarkte, gesteriliseerde maatschappij. *'We need to reestablish contact with our inner selves. We need to reinvent a public world. We need immediate connection to the natural world of vital needs.'*

Burning Man heeft anarchistische roots. Het is een *Temporary Autonomous Zone*: een stuk grondgebied dat tijdelijk wordt ingepalmd, om er gedurende een aantal dagen een utopische maatschappij te creëren. De spelregels, de wetten die gelden in de autonome zone, worden bepaald door de organisatoren. Harvey en zijn team bepalen de specifieke

wetten van Burning Man. De wijze waarop zij hiermee de wereld van Burning Man met zachte hand vorm- en zingeven is ronduit schitterend. Je kan Burning Man zien als een groots conceptueel kunstwerk *with a cause*. En volgens de resultaten van de enquête die in 2001 werd gehouden, slaagt Harvey in zijn opzet. Op de vraag welke invloed het Burning Man op hen persoonlijk heeft uitgeoefend, antwoordt meer dan de helft: *'I am a changed person.'*

Verskillende elementen dragen bij tot het gebeuren Burning Man. Er is natuurlijk de setting: de immense woestijnvlakte onder de blakende zon, eindeloos ver verwijderd van alles. Het is één van de meest frappante aspecten van de Burning Man ervaring: het zeer directe contact met de oerelementen: zon, zand, wind, hitte en koude, (gebrek aan) water, maar ook het vuur, het menselijk lichaam. Nagenoeg alle gebruikte bouwmaterialen zijn natuurlijk: hout, doek, gietijzer. De locatie maakt ook dat je totaal afgesloten bent van de wereld. Er loopt niet nutsvoorziening naar Burning Man: geen water, elektriciteit, vuilnis ophaling (buiten de toiletten), al dan niet draadloze telefoon, radio of televisie. Je bent echt ontkoppeld van de wereld gedurende een week.

De locatie vereist ook een enorme verantwoordelijkheidszin van iedereen. Vooreerst moet je goed voor jezelf zorgen: drinken, bescherming tegen zon en zand. Maar ook voor de omgeving moet worden gezorgd. Het terrein moet exact in de staat waarin het is aangetroffen is achterlaten worden. Tijdens de controle na het evenement door de eigenaar, het Federale Bureau of Land Management, worden delen van het terrein in detail uitgekamd, objecten het formaat van de schaal van een pistache noot ontsnappen niet aan het alziend oog.. Er staat ook niet één vuilnisbak op het terrein: al wat je hebt meegebracht moet terug mee. *Leave no trace* is één van de gedragscodes van Burning Man. En het lukt nog ook.

Harvey en zijn team leggen nog andere regels vast. De meest drastische is ongetwijfeld het verbod op geld. U leest het goed: commerciële activiteiten (aan- en verkoop, reclame) zijn simpelweg verboden, op straffe van verwijdering van het terrein. In de plaats komt de *'gift economy'*, één van de hoekstenen van het gedachtegoed van Harvey. "Om te beginnen bij het begin: 'we raden de mensen aan om *zichzelf* als een geschenk te zien. Dan vragen we hen dit naar buiten te projecteren onder de vorm van een geschenk dat met anderen kan gedeeld worden. Aangezien we nooit de inhoud van die zelfexpressie dicteren leidt dit tot een ongelooflijke waaier aan geschenken: bizarre, charmante, maar ook vele erg praktische. Het voedt een overvloed aan kunstuitingen. Maar we organiseren ook de ganse publieke dienstverlening door middel van het geschenk van deelnemers. Nagenoeg alle leden van de organisatie zijn vrijwilligers.' In totaal zijn er meer dan 30 verschillende activiteiten waar vrijwilligers zich voor kunnen aanbieden. Volgens de enquête heeft 85% van de deelnemers één of andere vorm van vrijwilligerswerk gedaan tijdens zijn verblijf. Een geschenk onder de vorm van een attractie wordt natuurlijk het meest van al op prijs gesteld. Dus bouw je een *chill-out* tent, hou je een glijdoek vochtig gedurende een paar uur, smeed je een afrijs uit gietijzer samen, versleep je hem duizenden kilometer om hem daar te monteren en een week later weer uiteen te halen. Je bent soms maandenlang bezig, in groepen van soms 200 man, gratis en voor niets. Zo kweek je sociaal kapitaal, relaties, vriendschappen.

Bijzonder fascinerend is ook het ontstaan van maatschappelijke spelregels in dit Utopia. De tolerantie is het meest opvallend. Doe je ding: als dat betekent naakt of als kip rondlopen, dan weze het zo. Is jouw ding eerder het allemaal te observeren, ook goed. Zéér uit de toon voor een land met een enorme tendens tot het stellen van een publieke moraal. Opvallend is ook het feit dat op Burning Man de Amerikanen terug voor hun eigen daden verantwoordelijk gesteld worden. Nergens vindt men op Burning Man de *Caution!* en *Danger!* tekens die het straatbeeld elders zo overheersen. Op Burning Man wordt je geacht “personal judgement” toe te passen. Het staat dan ook uitdrukkelijk op het toegangsticket: *By attending this event you voluntarily assume the risk of death or serious injury.*

Geleidelijk gaat de zon onder. Het stof boven het kamp licht verder op. De schaduwen, en zeker die van The Man, worden langer. Tijd voor de *lamplighters* om hun processie te doen. Elke avond worden honderden petroleumlampen opgehangen aan de lantaarnpalen, door tientallen vrijwilligers. De zon verdwijnt achter de bergkam. Later verdwijnt ook het oranje zonlicht op de oostelijke heuvels. Naarmate de duisternis valt ontwaken de lichten van Black Rock City. Zeer snel ontdek je de essentiële rol van vuur op Burning Man. De metalen bloemen, die er toch zo mooi en rustig uitzagen overdag, schieten 's nachts torenhoge vlammen. Eén van de meest typerende dingen aan Burning Man is het *whoooch* en *hmmmmfff* van de vlammenwerpers. Stilaan valt het op hoe donker het allemaal eigenlijk blijft. Op de meeste attracties is er wel enige elektrische verlichting, maar daar moet wel een generator en brandstof voor meegebracht worden.

Van op The Man zie je de processie van de vijf zeepaarden die de boulevard van Center Camp afkomen. Met neon verlicht schrijden ze plechtstatig over de vlakte. Na een paar uur daal je dan toch maar af van The Man, en fiets je geleidelijk terug naar homebase. Het spektakel gaat maar door. Je stopt even om te genieten van een kunstwerk. Op een ronde plaat staan verschillende gipsen beelden van een zwemmer gemonteerd. Met een fiets doe je plaat draaien en de stroboscoop oplichten. Daardoor zie je verschillende zwemmers in een vloeiende beweging zwemmen. Naarmate je harder fietsen zwemmen ze sneller.

Homebase, dat zijn Peter, Helen en Nikki, en Mark. De Deense porno website developer, het engelse lesbische koppel, en de werkloze dot.commer uit San Francisco. Alleen Helen en Nikki kenden mekaar voorheen. Zoals het hoort in deze cyber-tijden hebben we mekaar op het web leren kennen. Afspraak in San Francisco, in het appartement van Mark. Zicht over de stad om u tegen te zeggen. San Francisco op zijn smaakvolst. Inpakken voor Burning Man is geen sinecure. Voor acht dagen eten en drinken, aan alles denken voor de overleving in de woestijn. Een halve dag met zijn allen gependend in de lokale supermarkt: drie karren torenvol. RV ophalen; alles inladen. Het is trouwens niet evident om een RV te vullen in San Francisco. Je kan hoogstens de richting kiezen waarin hij helt: naar voren of opzij. In beide gevallen bijna 20%. Vrijdag in de late namiddag doorrijden. Tussenstop en overnachting in Reno, fietsen ophalen en dan op

weg naar Black Rock City. 120 kilometer lang nagenoeg rechtdoor op een tweebaansweg, doorheen een steeds droger, desolater landschap. Aankomst in Black Rock City, op 520 kilometer van San Francisco. Velen doorkruisen het ganse continent om naar Burning Man te komen.

Negen dagen zo doorbrengen met onbekenden is echt wel speciaal. Op korte tijd leer je elkaar vrij goed kennen, omdat je zo intiem samenleeft. Dit is uitzonderlijk goed meegevallen, en zijn er een paar prille vriendschappen uit gegroeid. Er is ook echt wel tijd voor mekaar. Je spendeert gemakkelijk een aantal uur samen in de kleine ruimte van de RV. Ontwaken, kletsen, koken, eten, muziek beluisteren. De ene doet een dutje achteraan, de ander kruipt op het bed boven de bestuurderszetel en soest weg. De airco houdt het aanvaardbaar warm. Een leuke bezigheid is op het dak van de RV kruipen, om het landschap te overschouwen. Een ideale plek voor een meditatie sessie, of voor één van de vele uitgebreide massages die Nikki van Helen kreeg. De burens leer je Amerikaans snel kennen. Vrij vlug selecteer je een aantal mensen waar je mee omgaat. Lisa, de Lady Di van de buurt en haar vriend waren meer dan welkom, terwijl de duisterogende jongeman die toch zo graag ons gezelschap opzocht, en dan in het bijzonder dat van Nikki, beleefd maar beslist werd vermeden. En net als je 's avonds alleen bent komt hij ongevraagd binnen *Why doesn't Mark want me in?* Dan ontdek een eenzaamheid, ontworteling. Ook op Burning Man.

Maar de avond roept! De bende maakt zich op om de nacht in te duiken. Vandaag verkleden we ons allemaal. Een uur lang worden alle kledingschatten omgewoeld. Persoonlijk was ik er vrij snel door. De purperen pruik paste prima bij mijn groen jurkje. Eerste tussenstop is Center Camp, de immense bedoeienentent centraal op de Esplanade. Een kwart van de tent is voorbehouden voor een podium, met ervoor een verzameling van fauteuils, die uitblinken in gezelligheid en stoffigheid. Het publiek zit, hangt, ligt, luistert of kletst verder. Even verder meditatie oefeningen, elders een Afrikaanse drumband. Een bloedmooie meid danst urenlang op de ritmes. Een purpergeverfde Newyorkse advocaat op leeftijd, die eruit ziet als een purpergeverfde Newyorkse advocaat op leeftijd komt er even bijstaan.

Tijd voor een verwenning: we gaan ons laten portretteren in de foto studio op het plein rond Center Camp. Nikki laat zich even goed gaan; Peter komt er met een bijtewonde in de tepel van af. Elders op het plein rond Center Camp wordt er gedanst rond een vuurhaard. Ernaast de vreemdste truc ooit met een hoela hoep. De wel erg groot geschapen meneer laat zijn orgaan ritmisch op en neerslaan, gelukkig voor hem mooi in synchronisatie met de om zijn heupen wentelende hoela hoep. Je houdt het niet voor mogelijk.

De nacht op Burning Man voelt aan als een middeleeuws festijn. De wervelstorm van geluiden, dingen, mensen; het stof, het vuur. Véél vuur: gietijzeren kachels, vlammenwerpers van alle formaten, vuurspuwers, jongleerders. Overal op de Playa zie je vuurbollen oplichten en even snel weer uitdoven. Op de Esplanade heb je een majestueus zicht op het verlichte standbeeld van The Man en de enorme laserstralen die de vier windrichtingen aanduiden, met op de achtergrond de lage bebouwing van de Esplanade.

Op de Esplanade vind je de grootste attracties. De *Death Guild Thunderdome* is zo geplukt uit een Mad Max film. Aan elastieken touwen hangende deelnemers vechten duels uit, in dit geval met grote verwarmingsborstels. Het publiek kruipt de Thunderdome op, geen gemakkelijke opdracht. Je vindt op de Esplanade verschillende grote dansgelegenheden met uiteenlopend muziekaanbod, maar ook rustige chill-out plekken. Je loop er uren rond, je valt van de ene verbazing in de andere vallen, je blijft her en der hangen, je verliest je vrienden, vindt ze later weer terug. Na een lange nacht begeef je je uiteindelijk naar huis. Even tot rust komen in één van de rustiger plekken, dieper in het kamp. Spendeer gewoon een half uur te kijken naar de originele Wizard of Oz op de tonen van the Dark Side of the Moon, in het gezelschap van een man die alleen een rubberen kip aanheeft. Dan nog even de RV in, indrukken en verhalen uitwisselen. Een rustig, warm, echt moment om één van je vreemdste nachten ooit mee te eindigen.

En de dag erop kan het weer herbeginnen, met weer nieuwe dingen om te ontdekken. Naarmate de week vordert komt er steeds meer volk bij, en gaan nieuwe attracties open. Ook zijn er speciale evenementen op bepaalde dagen. De meeste daarvan zijn gepland. Je krijgt bij de ingang een programmaboekje waarin de voornaamste evenementen en attracties vermeld worden. Zo kom je te weten waar en wanneer *the great canadian beaver eating contest* doorgaat of de *Santa Humiliation Hour (an engaging hour of rude santa abuse)*. Bijzonder populair is de *Critical Tits Parade*. U zal het wel geraden hebben: honderden vrouwen paraderen per fiets topless en versierd doorheen het dorp. Mark, die zich voorgenomen had om de parade op video vast te leggen, was zo gefascineerd door het zicht dat hij de ganse tijd zijn voeten gefilmd heeft. Anderen zullen dan weer eerder de Moon Time Circle opzoeken, waar *together we will create a ritual and nurturing space for women who are bleeding. Feel free to come if you are not bleeding as well.*

Somige uitzonderlijke momenten zijn daarentegen niet geprogrammeerd. Zoals de zandstorm. Het weer was die dag wel al wat vreemd, meer wolken dan anders. Maar niets liet voorzien dat van het ene moment op het andere het kamp overvallen zou worden door een stofwolk die door een krachtige wind wordt aangevoerd en opgeblazen. Al het losgekomen zand blaast de lucht in. De zichtbaarheid vervalt tot een bijna nul. Een masker en een zwembril (mij spontaan door iemand toegestoken) worden *life savers*. Het leven vertraagt naar een slow motion, moeilijk als het is om te zien, te ademen. Het licht wordt eindeloos zacht, elke schaduw verdwijnt. Droge mond, lens om de vijf voet afstoffen, (tevergeefs) hopen dat de camera geen schade oploopt. Center Camp is bevangen van de zandstorm, maar het leven gaat er door als tevoren, zij het met een extra portie surrealisme. Op de ringweg rond Center Camp klauw je het geraamte van een afrijfs op. Je leert er de bouwers kennen, ze bieden je een glas champagne aan. Op tien meter boven de grond in het midden van een zandstorm een glas champagne drinken, en dan heel geleidelijk de storm zien wegtrekken en de zichtbaarheid toenemen, het heeft iets. Ik ben er nog een uur gebleven, de zon zien ondergaan in al haar glorie. Het is trouwens het droomscenario, één keer een storm van een goed uur. Het is in het verleden al gebeurd dat het nagenoeg de ganse tijd zo'n weer was.

Het moment waar iedereen naar uitkijkt, de apotheose van Burning Man op zaterdag avond, is het verbranden van The Man. *The burn*. In de vooravond wordt het plein rond The Man afgesloten door de Rangers (de vrijwilligers die als ordedienst fungeren), die zonder enig probleem de massa achter de imaginaire omheining houden. Rondom parkeren zich de mutant vehicles. De ganse gemeenschap verzamelt zich geleidelijk rond het standbeeld, ettelijke rijen dik. Aan de toegangspunten tot de binnencirkel verzamelt zich de grootste concentratie vuurspuwende objecten die u ooit te zien zal krijgen. De indrukwekkende Mad Max mobiles, bevolkt door somber kijkende figuren in combat kledij, staan dreigend metershoge vlammen te werpen. Keiharde ritmische muziek komt uit verschillende hoeken naar je toe. De artiesten worden in de cirkel binnengelaten voor het ultieme vuur spektakel. Draagbare vlammenwerpers eerst, dan de vuurspuwende wagens. Daarna een onoverzichtelijk festijn van honderden *fire spinners*. Vervolgens een groots vuurwerk vanaf The Man. En dan het grote moment: The Man begint te branden. Geleidelijk grijpt het vuur om zich heen, tot het standbeeld volledig in lichterlaaie staat. Een onwezenlijk licht baadt over het immobiele, gehypnotiseerde publiek. Een irreëel moment van absolute oerkrachten. Op het hoogtepunt van de brand ontstaan er vanaf het beeld wervelstormen van stof en hitte, die zich een weg banen naar het publiek. The Man valt. De hel breekt los: iedereen stormt in de richting van de enorme hoop brandend hout in het midden van de cirkel. Deinst terug van de onweerstaanbare hitte. Geleidelijk drommen de mensen dichter en dichter bijeen, net op de uitstaanbare afstand van de immense hitte. De massa draait onophoudelijk rond het brandende middelpunt heen. Mensen wringen zich naar midden, deinzen terug en verdwijnen in de kolkende massa. *La fête du feu*. Dit is oerprimitief, woordeloos.

Na tientallen minuten daalt de temperatuur geleidelijk, en kan je wat rustiger tot bij de enorme hoeveelheid gloeiend houtskool komen. Dit is voor velen een moment van intense emotie. Een veertiger toont me zijn baseball pet met als opschrift “Cutty Sark”, een whisky merk. *It’s my gift to The Man. I don’t need it anymore*. En gooit zijn pet in het vuur. De avond erop wordt de Temple of Joy verbrand. Het is opgebouwd van puzzle *cutouts*, en brandt dan ook als een toorts. Ik ben niet geweest, één keer was genoeg. Ik heb me op de top van de RV gezet, en heb het gebeuren van daar bekeken. De grootste vlam die ik ooit heb gezien.

De dag erna heb je een heel rustig ontwaken, en geleidelijk begin je alles in te pakken. Zoals gevraagd geef je twee uur van je tijd om op zoek naar afval te gaan. Niet veel gevonden. En dan rij je geleidelijk terug, eerst wat goed georganiseerd aanschuiven aan de uitgang. En dan in een lange kolom langs de enige toegangsweg richting Reno en dan San Francisco. De echte wereld in. En ja, je voelt je uitzonderlijk goed. Het gebeuren laat een ontzettend zoete nasmaak die weken duurt. Je voelt dat je batterijen opgeladen zijn, klaar om de wereld met wat meer welwillendheid te bekijken. Je hebt iets om naar terug kijken. Je hebt een ontzettend creatief, intens en wild festijn meegemaakt en tegelijkertijd ben je een verantwoordelijk medeburger geweest in de meest “geciviliseerde” plek van het land, gemeten in vrijwilligerwerk, geweldloosheid en

ecologisch handelen. Harvey heeft het proefondervindelijk bewezen: *civilization is possible*, ook in het Amerika van vandaag.

Ondanks de het extreme karakter van het evenement, zeker naar Amerikaanse normen, krijgt Burning Man de laatste jaren een erg positieve berichtgeving. De relatie met de pers is representatief voor de diepgang van Harvey en zijn team. “*We create a lot of context for them. Zoals altijd bellen ze en zeggen “we hebben een perskit nodig en we willen met Larry spreken”. We zeggen ze dat we geen perskit hebben en, als ze met iemand wensten te spreken, ze eerst eens onze website moeten bezoeken. En we testen ze erop, we spreken met ze gedurende een aantal weken, om een connectie te creëren. En dan moeten ze verschillende dagen samen met ons kamperen, leven, overleven . This is radical inclusion - very Burning Man. And they actually wrote more incisively. They delved beneath appearances. By every intelligent standard, they created better stories.”* De grote media doen hier niet altijd aan mee, en willen hun eigen regels opleggen. Gevolg: CNN is niet welkom. MTV werd zelfs met rechtszaak buitengehouden. *Not selling out*, één van de basisregels van de punkbeweging is en blijft van kracht. Daarom ook heeft Burning Man geen sponsors; heeft het zelf nooit een dollar aan reclame uitgegeven. Burning Man is na al die jaren nog steeds kredibel.

Quo Vadis, Burning Man? Blijft het evenement een curiosum van een week, of draagt het in zich de kiemen van iets belangrijker? Harvey heeft nog veel plannen. In zijn meest recent speech (Viva Las Xmas, zie de website) vertelt hij dat hij Burning Man nog ziet groeien. “*I want it to feel like a complete model of civilization, so that people can go back home with the confidence that they can change the world.*” Vandaag blijft Harvey weg van elke concrete politieke stellingname, hij beperkt zich tot (weliswaar zeer pertinente) ethisch-maatschappelijke beschouwingen. Het zou niet slecht zijn mocht het gedachtegoed achter Burning Man wat meer de op Amerikaanse politieke agenda kunnen wegen. *Larry Harvey for President*. Als Joshka Fisher, de oproerkraaiër van Mei '68, de populairste politicus van Duitsland kan worden...

En hoe vertaalt zich dit al naar mij, naar ons? Ik denk wij Vlamingen in een wereld leven die net iets minder vervreemd is. Harmonieus het beest uithangen, dat doen wij nog wel meer: op onze zomerfestivals, om maar iets te noemen. Onze televisieaanbod is echt niet zo verschaald als in de VS. Wij werken nog een beetje aan ons sociaal kapitaal, aan de toog in de voetbalkantine bijvoorbeeld. Onze familie leeft meestal niet een half continent verwijderd, omdat je zonodig een andere job moest hebben. Ik moet mij minder generen om het politiek spektakel van mijn land. (ik weet het, ik ben een positivo) Maar zelfs dan blijft Burning Man een uitzonderlijke, en uitzonderlijk positieve ervaring. En je hebt gesprekstof voor de rest van het jaar.

Ik ga terug, dat staat vast. De tickets zijn nu te koop op de website aan \$175.
